

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

יומא דף סח

מהרש"א

דף ע ע"א ומברך עליה ח' ברכות כו'. מצאנו כי התורה נאמרה בתמינה לפי והיינו צשינו ח' נקודותיה וצח' לשונות נקראת התורה צמומור תמינה לפי ועיין צזה צפ'

רד"ק תהלים קיט

אמרו כולם: (א) אשרי. המזמור הזה נכבד מאד וחברו דוד על שמונה אל"ף ביי"ת כי בכל אות יש בו שמונה פסוקים ובכל פסוק יש בו דרך. או תורה. או עדות. או פקודים. או מצוה. או אמירה. או דבור. או משפט. או צדק. או אמונה. או חוקים. ואלה המלות הם חלוקי כל התורה. תורה היא תכונת המצות היאך נעשית כמנ"תורת החטאת. דרך. תיקון המדות מה הוא חנון אף אתה חנון וכן בשאר המדות. חוקים. המצות שלא נגלה מעמם כגון שילוח טמאים והפרת נדרים וכיוצא בהם. משפטים. הם הדינין שבין אדם לחבירו. עדות. המצות אשר הם עדות וזכר כמו שבת ומועדים ציצית ותפילין וכיוצא בהן. פקודים. הם המצות שהשכל מורה עליהם שהם כפקדון וכדבר גנוז בלב האדם. צדק. הוא צידוק המצות. כי בצדק נאמרו. דבור ואמירה. הם כלל לכל המצות. וזכר דיבור ואמירה. גם כן להבטחה שהבטיחו האל וזכר גם כן דבור לכינוי רצונו בבריאת העולם. וכן אמונה. קיום דברו בבריאת העולם וכאשר זכר כל אלה

מלבי"ם תהלים קיט

וארוזמנך להגיד שבחך הכוללים, ומצוה לכולם הודו לה': קיט. התפלה הזו נאמרה בתמינה אפי, וכאשר דקדקנו בה ראיתי, כי בנו התפלה שהיא ערוכה על שילך בתורת ה' וישמור מצותיו, באו בכל סדר ששה פרטים, שהם תורה עדות פקודים מצות חקים משפטים, והם הששה דברים שחשב במזמור השמים מספרים כבוד אל, שבמקום יראת ה' אמר פה חקים, גם באו בחרוזים הנתרים דברוך או אמרתך או דרכים, ובוה נבא אל הבאור: (תורה) (א) אשרי תמיני דרך, גדר התום דרך שלא יהיה ברכו מום וחסרון,

מהר"ל תפארת ישראל פ"ב

שמניית¹⁵. ועל פי טעם זה מזמור "אשרי תמימי דרך"^(מהליס-פרק קיט) שהוסד על התורה¹⁶, יש^ו בו שמונה אלפ"א בית"א¹⁷. שהתורה היא מדריגה שמניית¹⁸, שהיא על הטבע שנברא בשבעה^ו ימי בראשית¹⁹. זכך כל דבר שהוא על הטבע, והוא תיקון מה שחסר הטבע^ו, הוא אחר השבעה²⁰. וזה הוא^ו טעם מילה בשמיני, כי האדם מצד הטבע נברא עם הערלה, והוא פחיתות הטבע²¹. והמילה היא תיקון הטבע, ולפיכך תיקון הזה הוא כיום השמיני, לפי שהוא אחר הטבע שנבראת

ודבר זה מבואר במקומות הרבה שמצות התורה הם יותר במדריגה ובמעלה מן הטבע¹¹. ובמזמור (מהליס יט, ז) "השמים מספרים כבוד אל וגו'", ואחר כך התחיל לומר (שס פסוק ט) "תורת ה' תמימה", עד סוף המזמור¹². ויש מן תחלת המזמור עד¹³ "תורת ה' תמימה" שבעה פסוקים, ואחר כך "תורת ה' תמימה". כי הנהגת הטבע נברא בשבעת^ו ימי בראשית¹⁴, ואילו התורה היא על הטבע, והיא מדריגה